

Kritik mot en rådman vid Varbergs tingsrätt för avfattningen av ett domslut i en tvistemålsdom och för handläggningen av frågor om rättelser och komplettering av domen

---

Beslutet i korthet: En domare får kritik för att hon i en tvistemålsdom där en förlikning stadfästes angav fel belopp som svarandena skulle betala till kärandena. När domaren beslutade att rätta domen blev även rättelsebeslutet felaktigt genom att det angav att det var käranden som skulle betala beloppet. Det innebär att rättelsebeslutet också måste rättas. Slutligen kompletterade domaren domen med ett beslut om att undanröja ett utslag från Kronofogdemyndigheten.

Domaren får kritik för felet i domen och i det första beslutet om rättelse. Hon får också kritik för att besluten om rättelse och komplettering inte innehöll någon överklagandehänvisning. Slutligen får hon kritik för bristfällig dokumentation av de åtgärder som hon vidtog inför besluten om rättelse och komplettering.

Anmälan

I en anmälan till JO klagade AA på en rådman vid Varbergs tingsrätt med anledning av hur hon hade handlagt två tvistemål där han hade varit ombud för kärandena.

AA uppgav bl.a. att den skriftliga domen innehöll uppgifter som inte stämde överens med den förlikning som parterna hade kommit överens om inför domstolen och att det krävdes flera påpekanden från hans sida innan domslutet genom rådmannens rättelser fick en korrekt avfattning.

Utredning

JO tog del av dagboksbladen och den gemensamma domen i tingsrättens mål T 2571-16 och T 2646-16. JO tog också del av ett protokoll från ett sammanträde för muntlig förberedelse, daterat den 28 februari 2017, där båda målen hade behandlats.

Av protokollet framgick att parterna vid sammanträdet hade träffat en förlikning som de begärde att rätten skulle stadfästa i en dom och att rådmannen BB hade avkunnat domen i parternas närvaro.

I den skriftliga domen – som expedierades samma dag som den avkunnades – stadfäste rätten förlikningen och återgav innehållet i den. Som punkt 1 angavs att CC och DD (*svarandena; JO:s anm.*) solidariskt till EE och FF (*kärandena; JO:s anm.*) i ett för allt skulle betala 50 000 kronor senast den 31 mars 2017. I ett försättsblad till domen med rubriken Rättelse/komplettering angavs följande:

Rättelse, 2017-03-09

Beslut av: rådmannen BB

Rätteligen ska under domslut stå att käranden ska betala 15 000 kr till svarandena.

Rättelse och komplettering, 2017-04-11

Beslut av: rådmannen BB

Rätteligen ska i domslutet stå att Kronofogdens utslag nr [...] i mål [...] undanröjs.

Rättelse, 2017-04-21

Beslut av: rådmannen BB

Rätteligen är det CC och DD som solidariskt ska utge 15 000 kr till EE och FF.

JO uppmanade tingsrätten att lämna upplysningar om och yttra sig över det som hade förts fram i anmälan om domslutet och handläggningen av efterföljande komplettering och rättelser. Av yttrandet skulle särskilt framgå hur handläggningen förhöll sig till regleringen i 17 kap. 15 § rättegångsbalken, RB.

Tingsrätten (lagmannen GG) lämnade följande remissvar (bilagan här utelämnad):

Jag har tagit del av tingsrättens akter i målen och protokollföreläsarens mycket utförliga minnesanteckningar. Dessa bifogas detta yttrande.

Vidare har rådmannen BB yttrat sig över JO:s begäran.

BB har anfört följande.

Till en början kan konstateras att den muntliga förberedelsen var väldigt rörig och att det var en ganska ordentlig konflikt mellan AA och CC. Minnesanteckningar, dvs. domstolens arbetsmaterial, finns kvar.

När det gäller själva domen så stadfästes förlikningen inför parterna. Även det framgår av minnesanteckningarna liksom av protokollet. Av minnesanteckningarna framgår att jag meddelade att förlikningen stadfästes och att den innebar att CC och DD i allt för ett skulle betala 15 000 kr till EE och FF liksom övrigt som framgår av domen.

Dessvärre kom jag senare att skriva 50 000 kr. Det var väldigt mycket resonemang kring just 50 000 kr vilket handlade om att AA var skyldig CC 50 000 kr efter någon affärstransaktion. Tyvärr blev det även fel på så sätt att DD föll bort. Den förlikning jag stadfäste inför parterna var dock korrekt. Jag har därför ansett det helt korrekt att använda mig av 17 kap. 15 § rättegångsbalken.

Av yttrandet från BB framgår vad som förekommit vid målets handläggning i det avseende som AA framför klagomål samt felaktigheter i ett domslut och efterföljande rättelse därav.

Felaktigheter i domslutet

Som framgår av BB:s yttrande avkunnade hon vid förhandlingen en korrekt dom. Något annat har inte framkommit av det klagomål AA kommit in med till JO. Däremot kom det slut som avkunnades inte att avspeglas genom det som skrevs i domslutet. Detta är givetvis olyckligt och så ska inte ske. Det är beklagligt att parterna i målet genom felskrivningen fått merarbete vid ansökan om verkställighet hos kronofogden och vid begäran om rättelse vid tingsrätten. Någon rättsförlust har det emellertid inte lett till, vilket framgår av AA:s yttrande till JO. För att det inträffade inte ska upprepas har vi på tingsrätten diskuterat ett arbets sätt som för framtiden ska minimera att dylika fel sker. Arbets sättet innebär att protokollföraren vid förhandlingen skriver ner parternas överenskommelse och att den sedan skrivs ut. Parterna får tillfälle att läsa genom den och vidta eventuella rättelser eller göra kompletteringar innan överenskommelsen stadfästs genom dom. Överenskommelsen finns då i skriftlig form och kan vid upprättande av domen föras över ordagrant till domslutet.

Rättelserna

Möjligheten att göra rättelser i domslutet i ett tvistemål regleras i 17 kap. 15 § RB. Där anges bl.a., såvitt nu är av intresse, att "Om rätten finner att en dom ... innehåller någon uppenbar oriktighet till följd av rättens ... skrivfel, räknefel eller liknande förbiseende, får rätten besluta om rättelse". Någon tid inom vilken en rättelse får göras anges inte i bestämmelsen. Där regleras vidare att parterna ska höras på visst sätt om det inte är uppenbart obehövligt.

I detta fall har det gjorts rättelser vid tre tillfällen. Samtliga har gjorts på grund av vad som får anses som skrivfel eller möjligtvis liknande förbiseende från rättens sida. De av BB vidtagna rättelserna har fullt stöd i den aktuella bestämmelsen.

När det gäller det förhållandet att det gjordes tre rättelser innan domslutet blev korrekt är naturligtvis otillfredsställande. Även om det kan förklaras av en stor och tung arbetsbörda framstår det som tveksamt ursäktligt. Ska någon kritik riktas mot BB är det beträffande de felaktiga rättelserna.

AA kommenterade remissvaret.

Rättslig reglering

Av 17 kap. 15 § RB framgår att rätten får besluta om rättelse, om rätten finner att en dom eller ett beslut innehåller någon uppenbar oriktighet till följd av rättens eller någon annans skrivfel, räknefel eller liknande förbiseende. Om rätten av förbiseende har underlåtit att fatta ett beslut som skulle ha meddelats i samband med en dom eller ett slutligt beslut, får rätten komplettera sitt avgörande inom sex månader från det att avgörandet vann laga kraft. En komplettering senare än två veckor efter det att avgörandet meddelades får dock göras endast om en part begär det och motparten inte motsätter sig kompletteringen.

Innan ett beslut om rättelse eller komplettering fattas ska parterna ha fått tillfälle att yttra sig, om det inte är uppenbart obehövligt. Beslutet ska om möjligt antecknas på varje exemplar av det avgörande som rättats.

Under handläggningen av ett mål ska det fortlöpande registreras vilka handlingar som kommer in till domstolen, vilka åtgärder som domstolen utför och vad som i övrigt förekommer i målet (se 5 § förordningen [1996:271] om mål och ärenden i allmän domstol).

Bedömning

Avfattningen av domslutet och besluten om rättelser och komplettering

Av utredningen framgår att det belopp som svarandena skulle betala till kärandena enligt parternas förlikning blev felaktigt redovisat – 50 000 kronor i stället för 15 000 kronor – i den skriftliga domen.

Beslutet om rättelse den 9 mars 2017 innebar att domen blev korrekt i fråga om beloppets storlek. Dock uppstod ett nytt fel genom beslutet eftersom betalningsskyldigheten flyttades från svarandena till ”käranden”. Tingsrätten behövde därför den 21 april 2017 besluta om ytterligare en rättelse så att betalningsskyldigheten återgick till svarandena.

Den 11 april 2017 hade tingsrätten också anledning att besluta att det i domslutet skulle stå att ett visst utslag från Kronofogdemyndigheten skulle undanröjas.

Det är uppenbart att tingsrätten inte tillräckligt noggrant granskade vare sig domslutet eller de efterföljande besluten innan de fick sin slutliga avfattning och därefter expedierades till parterna. Även om det kan förekomma enstaka misstag vid avfattandet av ett domslut är det inte acceptabelt att det krävdes tre efterföljande beslut för att domslutet skulle få ett korrekt innehåll.

Vidare bör påpekas att tingsrättens beslut om rättelser och komplettering inte innehöll någon överklagandehänvisning. Ett beslut att rätta eller komplettera en dom är att anse som ett slutligt beslut (se mina uttalanden i JO 2012/13 s. 55, dnr 4715-2011, med däri gjorda hänvisningar). Ett sådant beslut går att överklaga (49 kap. 3 § RB) och ska därför innehålla en överklagandehänvisning (17 kap. 12 § andra stycket RB). Varje beslut om rättelse eller komplettering borde alltså ha innehållit en överklagandehänvisning.

Handläggningen inför besluten om rättelser och komplettering

Möjligheten att besluta om rättelse utan att först ge parterna tillfälle att yttra sig ska användas med försiktighet. Om det finns minsta anledning att tro att parterna kan ha något av betydelse att säga i frågan, bör ett yttrande alltid begäras in (prop. 1989/90:71 s. 83).

De felaktigheter som förekom i tingsrättens dom den 28 februari 2017 var enligt min mening sådana uppenbara oriktigheter som kan medföra en rättelse. Det gäller även beslutet om rättelse den 9 mars 2017 som rättades genom beslutet den 21 april 2017. De nämnda rättelsebesluten innebar emellertid att det belopp som skulle betalas minskades betydligt och att betalningsskyldigheten dessutom flyttades mellan parterna. Visserligen stämde justeringarna överens med

förlikningen och den avkunnade domen, men de innebar att den skriftliga domen ändrades i sak i väsentliga delar. Mot den bakgrunden kan det inte anses ha varit uppenbart obehövt att ge parterna tillfälle att yttra sig innan besluten om rättelse fattades.

Beslutet den 11 april 2017 har rubriken ”Rättelse och komplettering”. Beslutet innebar att det i domslutet skulle stå att ett utslag från Kronofogdemyndigheten undanröjdes. Det framgår inte av utredningen att ett beslut med det innehållet avkunnades vid den muntliga förberedelsen. Det var därför fråga om en komplettering av domen och inte en rättelse.

Beslutet den 11 april 2017 meddelades sex veckor efter domen. Enligt 17 kap. 15 § andra stycket RB får en komplettering senare än två veckor efter det att avgörandet meddelades göras endast om en part begär det och motparten inte motsätter sig kompletteringen. Tingsrätten kunde således inte besluta om kompletteringen utan att parterna var överens om kompletteringen.

Det framgår varken av dagboksbladen eller av tingsrättens remissvar vilka åtgärder som tingsrätten vidtog innan besluten om rättelser och komplettering meddelades. I dagboksbladen finns inga noteringar om att tingsrätten över huvud taget hade kontakt med parterna efter den avkunnade domen. Genom AA:s uppgifter i anmälan, som inte har ifrågasatts av tingsrätten, får det dock anses klarlagt att han som ombud för kärandena hade vissa kontakter med tingsrätten i dessa frågor. Det finns dock ingen dokumentation om när de hade kontakt eller vad som kom fram då, t.ex. att en begäran om rättelse eller komplettering framställdes.

Tingsrättens dokumentation av de åtgärder som vidtogs inför besluten om rättelser och komplettering är således bristfällig. Denna brist medför att jag inte har tillräckligt underlag för att avgöra huruvida tingsrätten fullt ut har följt bestämmelserna om t.ex. kommunikering i 17 kap. 15 § RB. Jag kan bara konstatera att tingsrätten enligt dessa bestämmelser inför varje beslut borde ha haft kontakt med parterna och att de åtgärder som vidtogs efter tingsrättens dom borde ha dokumenterats i målen.

Sammanfattning

BB har ansvarat för domen och besluten om rättelser och komplettering. Hon ska kritiseras för den felaktiga avfattningen av domslutet i domen den 28 februari 2017 och beslutet om rättelse den 9 mars 2017 samt för att besluten om rättelser och komplettering inte innehöll någon överklagandehänvisning. Hon ska också kritiseras för den bristfälliga dokumentationen av de åtgärder som vidtogs inför besluten om rättelser och komplettering.

Det är positivt att tingsrätten infört – eller avser att införa – nya rutiner för att säkerställa att en förlikning som parter i ett dispositivt tvistemål träffar och begär stadfästelse av också kommer till uttryck i den skriftliga domen.

Tingsrätten bör dock överväga om det också behövs tydligare rutiner för hur handläggningen av en rättelse eller komplettering ska gå till och dokumenteras.

Vad AA i övrigt har fört fram ger inte anledning till någon åtgärd eller något uttalande från min sida.

Ärendet avslutas.